

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

สรุปผลการสนทนาปัญหายุทธศาสตร์ ครั้งที่ ๒/๕๖
เรื่อง การสำรวจสถานะแวดล้อมเพื่อจัดทำเอกสารประเมินยุทธศาสตร์ ปี ๒๕๕๘
วันพุธที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๖ เวลา ๐๙๐๐ - ๑๒๓๐
ณ ห้องเรียนบัณฑิตวิทยาลัย ๑ สปท.

ประธาน	พล.ท.วิวัฒน์	บุญยสัมพันธ์	รอง ผบ.สปท. (๒)
วิทยากร	ดร.เกษมสันต์	จิณณวาโส	หัวหน้าผู้ตรวจราชการ
ผู้วิพากษ์	พ.อ.วิชัย	ชูเชิด	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
	นายภุชงค์	กนิษฐชาติ	ผอ.กขย.สนช.ขว.ทหาร
	น.ส.ปณณวีร์	นิลจันทร์	ผู้จัดการสมาคมองค์กรสาธารณประโยชน์เพื่อ สังคมไทยเข้มแข็ง
			นักการข่าวชำนาญการพิเศษ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ

เริ่มประชุมเวลา ๐๙๓๐

สรุปสาระสำคัญ

๑. ความเป็นมา

๑.๑ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย กำหนดให้มีหลักสูตรนักยุทธศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพนักบริหารจากหน่วยงานต่างๆที่มีความสำคัญต่อการดำเนินยุทธศาสตร์ของชาติ อันประกอบไปด้วย ทหาร ตำรวจ ข้าราชการพลเรือน พนักงานรัฐวิสาหกิจ บุคลากรจากสถาบันอุดมศึกษา และบุคลากรจากภาคธุรกิจเอกชน ให้เป็นนักยุทธศาสตร์ (Strategist) ที่มีศักยภาพในการพัฒนาตนเอง สังคม และ ประเทศชาติ รวมทั้งสามารถประสานความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการกำหนดและนำยุทธศาสตร์ชาติไปปฏิบัติเพื่อสร้างความมั่นคงและรักษาผลประโยชน์ของชาติต่อไป

๑.๒ นักศึกษาหลักสูตรยุทธศาสตร์ ได้ฝึกกระบวนการคิดและศึกษาค้นคว้าการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติอย่างเป็นระบบ ซึ่งกระบวนการจัดทำแนวโน้มภาพอนาคตของประเทศไทย (Thailand Strategic Outlook) เป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องมีการและวิธีวิทยาการวิเคราะห์ที่ละเอียดรอบคอบ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดยุทธศาสตร์ที่ถูกต้องและเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาประเทศ ตอบสนองต่อวิสัยทัศน์และผลประโยชน์แห่งชาติของประเทศไทยในประชาคมโลกต่อไป

๒. กระบวนการจัดทำแนวโน้มภาพในอนาคต (Strategic Outlook Methodology) ซึ่งนักศึกษายุทธศาสตร์ รุ่นที่ ๙ ได้ดำเนินการตามกระบวนการที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย

/ ๒.๑ การแบ่งกลุ่ม...

๒.๑ การแบ่งกลุ่มทำงานออกเป็น ๖ กลุ่มเพื่อวิเคราะห์ประเด็นหลักให้ครอบคลุม ๖ ด้าน หรือ ๖ มิติ ๑) การเมือง ๒) เศรษฐกิจ ๓) สังคม ๔) การทหาร ๕) วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และ พลังงาน และ ๖) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒.๒ การทำ Strategic Environmental Scanning ใช้เทคนิคการระดมสมอง (brainstorming) ในแต่ละกลุ่ม เพื่อให้ได้ประเด็นสำคัญในแต่ละด้าน ที่มีผลกระทบต่อประเทศไทย ทั้งนี้การพิจารณาหัวข้อที่เลือกมาต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไข ดังนี้

๒.๒.๑ หัวข้อที่เลือกมาต้องมีความเป็นเหตุการณ์ปัจจุบัน (Current events) ที่ส่งผลกระทบในระดับโลก ระดับภูมิภาค และ ระดับประเทศ (Global, Regional, National Issues) และมีความเป็นรูปธรรม (tangible) ไม่ใช่เพียงแนวความคิดที่ยังเป็นนามธรรมอยู่

๒.๒.๒ ประเด็นสำคัญของแต่ละสาขาจะใช้หลักวิชาการและแนวคิดทฤษฎี มาสนับสนุน และประเมินความสำคัญ โดยประเด็นดังกล่าวจะต้องส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทั้ง ๓ ระดับ คือ ระดับปัจเจกบุคคล ระดับสังคม และ ระดับชาติ อย่างมีนัยสำคัญ และสามารถอธิบายได้ว่ากระทบอย่างไร โดยเชื่อมโยงกับนิยามที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้ในสามระดับ

๒.๓ การจัดกลุ่มทำงานตามโครงสร้างแนวราบ เพื่อให้เกิดความเป็นสหวิทยาการ (Interdisciplinary) และวิเคราะห์ประเด็นหลักสำคัญ (key issues) ทั้ง ๑๑ ข้อ รวมทั้งกำหนดประเด็นสำคัญย่อย (sub key issues) ในแต่ละด้าน เพื่อนำไปวิเคราะห์ภาพอนาคตโดยมองผ่านทฤษฎี (theories) แนวคิด (concepts) ข้อมูล (data) ร่วมกับตัวบ่งชี้ (indicators) เพื่อคาดการณ์ภาพเหตุการณ์อนาคตประเทศไทยในระบบโลกภายในปี พ.ศ.๒๕๕๙ ต่อไป

๒.๔ นำแนวโน้มภาพในอนาคตในแต่ละประเด็นสถานการณ์ไปวิเคราะห์ผลกระทบ ระบุผลกระทบที่มีต่อความมั่นคงของประเทศไทยทั้งในระดับปัจเจกบุคคล ระดับสังคม และระดับชาติ ทั้งที่เป็นโอกาส (ผลกระทบด้านบวก) และเป็นอุปสรรค (ผลประโยชน์ด้านลบ)

๓. สรุปแนวโน้มภาพอนาคตประเทศไทย ปี ๒๕๕๘

๓.๑ การเพิ่มขึ้นของบทบาทของประเทมหาอำนาจในภูมิภาค

๓.๑.๑ การกลับมาดำเนินยุทธศาสตร์ Look East ของสหรัฐฯ การมุ่งเจรจาแบบทวิภาคี และพหุภาคีของผู้นำมหาอำนาจโลกกับประเทศอาเซียน การกำหนดกติกาและการสร้างเครื่องมือใหม่ๆ เพื่อชิงความได้เปรียบในระบบการค้าโลก การเพิ่มพละนาภาพของกองทัพประเทมหาอำนาจโลก

๓.๑.๒ ตัวบ่งชี้ คือ มีการแทรกแซงนโยบายทางการทหารผ่านการใช้อิทธิพลร่วมซ้อมรบ และการที่ผู้นำประเทมหาอำนาจเดินทางมาประชุมและพบปะกับผู้นำระดับสูง รวมทั้งสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของมหาอำนาจยังไม่ฟื้นตัว

๓.๑.๓ ภาพอนาคต คือ มีโอกาสที่จะใช้กำลังทหารในการแก้ปัญหาข้อขัดแย้งเรื่องเขตแดนมากขึ้น และพัฒนาไปสู่สงครามเย็นในภูมิภาค การรวมกลุ่มระหว่างประเทในภูมิภาค เกิดการไหลเวียนทั้งการค้า การลงทุน แรงงาน และสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทมหาอำนาจยังคงไม่ฟื้นตัวดีพอ

๓.๑.๔ ผลกระทบต่อประเทศไทย คือ งบประมาณถูกใช้เพื่อการทหารมากขึ้น ส่งผลให้การพัฒนาในประเทศในภาพรวมชะลอตัว บันทอนบรรยากาศด้านการลงทุน อาจเกิดการชะลอตัว มีสภาวะความเสี่ยงเพิ่มขึ้น ประเทมหาอำนาจทางเศรษฐกิจใหม่ เช่น จีน อินเดีย มีอิทธิพลมากขึ้นในภูมิภาค

๓.๒ วิฤตทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓.๒.๑ การสร้างเขื่อนในประเทศต้นน้ำและลุ่มแม่น้ำโขง การบุกรุกพื้นที่ป่าและการทำลาย

/ ปามี้อย่าง...

ปามี้อย่างต่อเนื่อง การเพิ่มขึ้นของทัศนคติและการรวมกลุ่มเพื่อเรียกร้องสิทธิและค่าเสียหายจากรัฐโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน

๓.๒.๒ ตัวบ่งชี้คือ อุณหภูมิโลกสูงขึ้น จำนวนเขื่อนและกำลังการผลิตไฟฟ้าของจีน

๓.๒.๓ ภาพอนาคต อาทิ จีนมีแผนการสร้างเขื่อนขนาดใหญ่ขวางลำน้ำโขงทั้งสิ้น ๑๓ แห่ง ขณะนี้สร้างเสร็จแล้ว ๕ เขื่อน รวมทั้งการที่กลุ่มนายทุนบุกรุกพื้นที่ป่าต้นน้ำทวีความรุนแรงขึ้น

๓.๒.๔ ผลกระทบ อาทิ เกิดน้ำท่วมต่อเนื่อง ก่อให้เกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจ การสูญเสียพื้นที่ชายฝั่งเพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงวงจรน้ำขึ้นลงของน้ำในแม่น้ำโขง ตะกอนในลุ่มแม่น้ำโขง ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ

และการขยายพันธุ์สัตว์น้ำ และฝนไม่ตกตามฤดูกาล

๓.๓ การเพิ่มขึ้นของภัยคุกคามไม่ตามแบบ

๓.๓.๑ ปัญหาขบวนการค้ามนุษย์ ไทยถูกจัดอันดับในสถานะถูกจับตามอง โดยเครือข่ายอาชญากรรมข้ามชาติมักเลือกที่จะแฝงตัวหรือกบดานในไทย จำนวนอาชญากรรมทางไซเบอร์ที่เพิ่มมากขึ้น เป็นเครื่องมือบ่อนทำลายความมั่นคงของสังคมไทย

๓.๓.๒ ภาพอนาคต คือ ประเทศไทยจะยังคงถูกจับตาเป็นแหล่งกบดานของกลุ่มผู้ก่อการร้าย และกลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติ โดยประเทศไทยถูกจับตามองจากสังคมบนเวทีโลก

๓.๓.๓ ผลกระทบ อาทิ เกิดการบ่อนทำลายระบบต่างๆ ในประเทศ เช่น ความมั่นคงด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา ถูกกีดกันทางการค้า การตัดความช่วยเหลือทางการเงิน ทางทหาร มาตรการทางภาษีนำเข้าสินค้า การสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ความเชื่อมั่นในรัฐบาล

๓.๔ ความมั่นคงด้านพลังงาน

๓.๔.๑ แหล่งพลังงานน้ำมันกำลังจะหมดไปและการพัฒนาพลังงานทางเลือกยังมีข้อจำกัด รวมไปถึงการถูกต่อต้านจากภาคประชาสังคม ประเทศไทยยังพึ่งพาพลังงานจากภายนอกประเทศในระดับสูง ส่งผลให้มีความเสี่ยงในด้านความมั่นคงระดับชาติมาก อีกทั้งประชาชนยังขาดทัศนคติและพฤติกรรมในการใช้พลังงานอย่างยั่งยืน

๓.๔.๒ ตัวบ่งชี้ คือ ความผันผวนของราคาน้ำมันซึ่งมีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้น การพึ่งพาแหล่งพลังงานในการผลิตกระแสไฟฟ้าจากภายนอกประเทศ ข้อจำกัดของการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากแหล่งการผลิตต้นทุนต่ำและการต่อต้านการพัฒนาแหล่งผลิตพลังงานไฟฟ้าใหม่ และขาดนวัตกรรมด้านพลังงานทดแทน

๓.๔.๓ ภาพอนาคต คือ ราคาน้ำมันที่ผันผวนและมีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้นส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิต ประเทศไทยยังพึ่งพาแหล่งพลังงานจากภายนอก จึงได้รับผลกระทบจากการหยุดจ่ายพลังงานของประเทศเพื่อนบ้าน และการใช้พลังงานทดแทนยังคงมีการเติบโตไม่มากนัก

๓.๔.๔ ผลกระทบ อาทิ ต้นทุนในภาคการผลิตปรับตัวสูงขึ้น ความมั่นคงด้านพลังงานไฟฟ้าของประเทศจะถูกกำหนดโดยผู้ขายพลังงาน ไม่มีการพัฒนาให้เกิดการผลิตไฟฟ้าจากแหล่งการผลิตที่มีต้นทุนต่ำ การใช้พลังงานทดแทนต่างๆ ไม่สามารถนำมาใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรม

๓.๕ ความท้าทายในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

๓.๕.๑ ภาพอนาคต ในมิติด้านการเมือง ประเทศสมาชิกอาเซียนยังคงนโยบายและแนวปฏิบัติไม่แทรกแซงเรื่องภายในของแต่ละประเทศ ในมิติด้านเศรษฐกิจ มุ่งสู่การเป็นฐานการผลิตเดียว เพิ่มอำนาจต่อรองในเวทีโลก

๓.๕.๒ ผลกระทบ อาทิ โอกาสในการส่งออกสินค้าและบริการ มีการรวมกลุ่มในระดับอนุภูมิภาคอาจทำให้ไทยไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วม และลดทอนศักยภาพในการเป็น และอาจทำให้ไทยเสียเปรียบชาติที่พร้อมกว่า

/๓.๖ ความขัดแย้ง...

๓.๖ ความขัดแย้งพื้นที่ทับซ้อนทางบกและทางทะเล

๓.๖.๑ ปัญหาความขัดแย้งกรณีนานาประเทศอ้างสิทธิเหนือดินแดนทั้งบนบกและในทะเลมีมากขึ้น เพื่อต้องการมีส่วนแบ่งหรือเป็นเจ้าของแหล่งพลังงานหรือการสร้างพลังอำนาจแห่งรัฐของตน ตลอดจนใช้การพิพาทดินแดนเพื่อหันเหความสนใจของประชาชนในประเทศ

๓.๖.๒ ตัวบ่งชี้ คือ การร่วมซ้อมรบระหว่างเกาหลีใต้กับสหรัฐฯ กองทัพเรือของญี่ปุ่นมีการเตรียมความพร้อมเพื่อป้องกันตนเอง การพัฒนาอาวุธยุทโธปกรณ์และกองกำลังของจีน การเข้ามามีบทบาทในภูมิภาคของสหรัฐฯ มากขึ้นผ่านฟิลิปปินส์ ญี่ปุ่น และชาติอื่นๆ ในอาเซียนตามยุทธศาสตร์ปิดล้อมจีน

๓.๖.๓ ภาพอนาคต คือ ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ถูกชาติมหาอำนาจเข้าแทรกแซงปัญหาข้อพิพาท และกรณีพื้นที่ทับซ้อนทางทะเล อาจถูกแทรกแซงจากประเทศที่สาม หรือความคงอยู่ของการเฝ้าระวังระหว่างกันโดยมีสหรัฐฯ เข้ามาเกี่ยวพันเพื่อคานอำนาจกับจีน

๓.๖.๔ ผลกระทบ คือ การรวมเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.๒๕๕๘ อาจมีความหวาดระแวงต่อกัน ประเด็นความขัดแย้งระหว่างไทยกับกัมพูชาจะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและความมั่นคง รวมทั้งประเด็นความขัดแย้งในทะเลจีนใต้ ไทยอาจจะได้ผลประโยชน์จากการลงทุนจากจีนและญี่ปุ่น ที่มองหาฐานการผลิตและแหล่งลงทุนในประเทศไทย ลาว เวียดนาม และพม่า

๓.๗ การเพิ่มขึ้นของปัญหายาเสพติด

๓.๗.๑ ประเทศไทยเป็นแหล่งพัก ทางผ่าน และเป็นตลาดของขบวนการค้ายาเสพติด มีเส้นทางลำเลียงตามแนวชายแดนรอบประเทศ มีการเคลื่อนย้ายหลบหนีการจับกุมได้คล่องตัว มีการใช้ระบบสารสนเทศในการสร้างเครือข่ายเข้าถึงผู้เสพ ผู้เสพยาในประเทศไทยมีแนวโน้มอายุน้อยลง

๓.๗.๒ ตัวบ่งชี้ คือ จำนวนผู้ติดยาเสพติด ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีมากขึ้น และมีแนวโน้มอายุน้อยลง คดีอาชญากรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับยาเสพติดสูงขึ้น และอาชญากรรมการค้ายาเสพติดมีความเชื่อมโยงกับอาชญากรรมด้านอื่นๆ และมีความเข้มแข็งมากขึ้น เป็นต้น

๓.๗.๓ ภาพอนาคต คือ ปัญหายาเสพติดยังคงเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงและมีความซับซ้อนมากขึ้น มีความเชื่อมโยงกับอาชญากรรมอื่นๆ เช่น ค้ามนุษย์ อาวุธเถื่อน การก่อการร้าย ฯลฯ

๓.๗.๔ ผลกระทบ คือ คุณภาพของประชากรลดลง ระบบการคุ้มครองทางสังคมมีความเสี่ยงมากขึ้น และสูญเสียงบประมาณส่วนหนึ่งไปในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทำให้การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจอื่นเป็นไปได้อย่างล่าช้า ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

๓.๘ ความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้

๓.๘.๑ ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชาวพุทธและชาวมุสลิมในพื้นที่ เป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณของภาครัฐและเสียโอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจ

๓.๘.๒ ตัวบ่งชี้ คือ ความถี่และความรุนแรงของสถานการณ์ในพื้นที่ สัดส่วนประชากรชาวไทยพุทธในพื้นที่ การลงทุนทางด้านเศรษฐกิจในพื้นที่ลดลง ระดับความเชื่อมั่นด้านความมั่นคง

๓.๘.๓ ภาพอนาคต คือ เหตุการณ์มีแนวโน้มความรุนแรงมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง จำนวนแนวร่วมของฝ่ายผู้ก่อความไม่สงบเพิ่มขึ้น อิทธิพลและการขยายตัวของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบเพิ่มมากขึ้น

๓.๘.๔ ผลกระทบ คือ ความเป็นอิสระในการดำเนินนโยบายของรัฐบาล ปริมาณการลงทุนด้านเศรษฐกิจในพื้นที่ลดลง สูญเสียงบประมาณในการแก้ไขปัญหา เกิดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งขวัญและกำลังใจของประชาชนลดลง

/๓.๙ ความอ่อนไหว...

๓.๙ ความอ่อนไหวของการเมืองไทยและธรรมาภิบาลภาครัฐ

๓.๙.๑ การที่ประชาชนมีทัศนะทางการเมืองที่ไม่ได้วางอยู่บนหลักเหตุผล และไม่เคารพกติกา ความขัดแย้งทางการเมืองที่ยึดโยงกับโครงสร้างทางสังคม (structural conflict) ของคู่ขัดแย้ง การขาดเสถียรภาพทางการเมืองและนโยบายประชานิยมส่งผลกระทบต่อธุรกิจและการลงทุนในไทย

๓.๙.๒ ตัวบ่งชี้ คือ การประท้วงเนื่องด้วยเหตุผลทางการเมือง นโยบายที่สร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นแก่สังคม และปัญหาการคอร์รัปชันที่ไม่สามารถแก้ไขได้ เป็นต้น

๓.๙.๓ ภาพอนาคต อาทิ การพัฒนาของประเทศเป็นไปอย่างไม่ยั่งยืน การใช้งบประมาณอย่างสูญเปล่าเป็นจำนวนมาก ความสามารถทางการแข่งขันของชาติลดลง เป็นต้น

๓.๙.๔ ผลกระทบ อาทิ ประเทศไทยไม่สามารถพัฒนาและก้าวพ้นการเป็นชาติกำลังพัฒนา ปัญหาสังคมไทยยังคงความขัดแย้ง แต่มีความคลี่คลายลงในทิศทางที่ดีขึ้น

๓.๑๐ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society)

๓.๑๐.๑ ประเทศไทยก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุจากการมีโครงสร้างประชากรที่วัยสูงอายุเพิ่มขึ้น วัยเด็ก และวัยแรงงานลดลง ขณะที่การย้ายถิ่นของประชากรส่งผลให้ความเป็นเมืองสูง โครงสร้างประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานมีสัดส่วนลดลงอย่างต่อเนื่อง

๓.๑๐.๒ ตัวบ่งชี้ อาทิ ประชากรวัยเด็ก (๐ – ๑๔ ปี) มีสัดส่วนลดลงอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสัดส่วนประชากรวัยแรงงาน (๑๕ – ๕๙ ปี) เริ่มลดลง และสัดส่วนประชากรวัยสูงอายุ (๖๐ ปีขึ้นไป) เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

๓.๑๐.๓ ภาพอนาคต อาทิ โครงสร้างผู้มีงานทำในประเทศในกลุ่มอายุ ๒๐ – ๓๙ ปีลดลงตามลำดับ ทำให้ตลาดแรงงานจะมีความตึงตัว ผลกระทบการผลิตลดลง งบประมาณรายจ่ายด้านสวัสดิการสังคมและเพื่อการเกษียณอายุเพิ่มขึ้น และแนวโน้มของผู้สูงอายุที่โดดเดี่ยวอาจมีมากขึ้น

๓.๑๐.๔ ผลกระทบ อาทิ ผลต่อศักยภาพการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ การจัดการสวัสดิการสังคมทุกรูปแบบ งบประมาณด้านสวัสดิการสังคมเพิ่มขึ้น

๓.๑๑ ความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย

๓.๑๑.๑ แนวโน้มช่องว่างทางรายได้คนไทยสูงเป็นอันดับต้นๆ ของโลก การแทรกแซงกลไกราคาพลังงานทำให้มีราคาสูงกว่าความเป็นจริง การขาดภูมิคุ้มกันต่อค่านิยมวัตถุนิยมและบริโภคนิยมในสังคมไทย

๓.๑๑.๒ ตัวบ่งชี้ คือ Debt Ratio จำนวนและสัดส่วนคนจน รายได้เฉลี่ยในภาคเกษตรยังต่ำกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ รายได้ค่าใช้จ่าย และหนี้สินของครัวเรือน

๓.๑๑.๓ ภาพอนาคต อาทิ อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นจากการเพิ่มหนี้สาธารณะเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ และมีการปรับลดดอกเบี้ยเพื่อเป็นมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ

๓.๑๑.๔ ผลกระทบ อาทิ หนี้สาธารณะของประเทศเพิ่มมากขึ้น การขาดเสถียรภาพทางการคลัง และเศรษฐกิจมีความอ่อนไหวต่อความเคลื่อนไหวของการลงทุนจากต่างประเทศ

ปิดการประชุมเวลา ๑๒๓๐